

УДК 340.3

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.1.4>

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Гришко В.І.,*кандидат педагогічних наук, доцент, в. о. завідувачки кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін**Національний університет водного господарства та природокористування*

ORCID: 0000-0001-7512-0005

Голуб В.В.,*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право»**Навчально-наукового інституту права та гуманітарних наук**Національний університет водного господарства та природокористування*

ORCID: 0009-0006-6520-847X

Гришко В.І., Голуб В.В. Домашнє насильство в Україні: сучасний стан, проблеми правозастосування та шляхи їх подолання.

У статті здійснено комплексне дослідження проблеми домашнього насильства в Україні як одного з найгостріших соціально-правових викликів сучасного суспільства, що набуло особливої гостроти в умовах воєнного стану. На основі аналізу чинного законодавства, статистичних матеріалів, судової практики та наукових джерел визначено сучасні тенденції, правову природу, соціальні та психологічні чинники поширення цього явища.

Виявлено, що після 2022 року рівень домашнього насильства істотно зріс, що пов'язано з наслідками війни, соціальною дезінтеграцією, економічною нестабільністю та поширенням посттравматичних станів серед населення. Особливу увагу приділено проблемам правозастосування: складності доведення систематичності насильницьких дій, недосконалості адміністративної та кримінальної кваліфікації, випадкам формального підходу судів до розгляду справ, а також латентності явища, зумовленій страхом, залежністю й недовірою до правоохоронної системи. Розкрито значення змін у законодавстві після ратифікації Стамбульської конвенції (2022 р.) та ухвалення Закону № 3733-IX (2024 р.), який підвищив відповідальність за домашнє насильство та конкретизував адміністративні склади правопорушень.

Проаналізовано роль судово-психологічної експертизи у встановленні обставин злочину, що набуває вагомого значення для справедливого судового розгляду. Узагальнено національну та європейську судову практику, зокрема рішення ЄСПЛ у справі «Левчук проти України», що стало прецедентом у сфері захисту жертв насильства. Зроблено висновок, що ефективна протидія домашньому насильству потребує комплексного підходу, який охоплює не лише правові, а й соціально-психологічні та освітні інструменти. Запропоновано напрями вдосконалення державної політики: розвиток мережі кризових центрів і притулків, забезпечення доступу до безкоштовної правової та психологічної допомоги, підвищення кваліфікації працівників поліції, формування культури нульової толерантності до насильства та активізацію міжвідомчої й міжнародної співпраці. Лише інтеграція цих заходів може забезпечити реальний захист прав людини та зменшити рівень насильства у суспільстві.

Ключові слова: домашнє насильство, латентність, права людини, правозастосування, Стамбульська конвенція, відповідальність, воєнний стан.

Grichko V.I., Holub V.V. The domestic violence in Ukraine: current state, law enforcement problems and ways to overcome them.

The article presents a comprehensive study of the problem of domestic violence in Ukraine as one of the most acute socio-legal challenges of modern society, which has become particularly severe under martial law. Based on an analysis of current legislation, statistical materials, judicial practice, and academic sources, the paper identifies the current trends, legal nature, and socio-psychological factors contributing to the spread of this phenomenon.

It has been found that since 2022, the level of domestic violence has increased significantly, which is associated with the consequences of war, social disintegration, economic instability, and the spread of

post-traumatic conditions among the population. Special attention is paid to issues of law enforcement, such as the difficulty of proving the systematic nature of violent acts, imperfections in administrative and criminal qualification, instances of formalistic approaches by courts, and the high latency of the phenomenon caused by fear, dependency, and distrust of the law enforcement system. The article highlights the importance of legislative changes following the ratification of the Istanbul Convention (2022) and the adoption of Law No. 3733-IX (2024), which strengthened liability for domestic violence and clarified the administrative elements of offences.

The role of forensic psychological examination in establishing the circumstances of crimes is analyzed, emphasizing its importance for fair judicial consideration. The study generalizes national and European judicial practice, in particular the ECtHR decision in *Levchuk v. Ukraine*, which became a landmark precedent in protecting victims of domestic violence. It is concluded that effective counteraction to domestic violence requires a comprehensive approach encompassing legal, socio-psychological, and educational instruments. The authors propose directions for improving state policy: developing networks of crisis centers and shelters, ensuring access to free legal and psychological assistance, enhancing police training, fostering a culture of zero tolerance for violence, and strengthening interdepartmental and international cooperation. Only the integration of these measures can ensure real protection of human rights and reduce the level of violence in society.

Key words: domestic violence, latency, human rights, law enforcement, Istanbul Convention, liability, martial law.

Постановка проблеми. Домашнє насильство є одним із найгостріших викликів сучасного українського суспільства, що становить реальну загрозу не лише для окремої людини, але й для моральних та соціальних основ держави. Воно порушує базові права людини – на життя, свободу, гідність та безпеку – закріплені в Конституції України та міжнародних актах. Попри те, що протидія домашньому насильству визначена пріоритетом державної політики у сфері захисту прав людини, рівень цього явища залишається критично високим. Щороку до Національної поліції надходить понад чверть мільйона звернень щодо насильства в сім'ї, а реальний масштаб проблеми значно більший через її латентний характер.

В умовах воєнного стану актуальність проблеми суттєво зростає. Соціально-економічна нестабільність, втрата житла, безробіття, психологічні травми, розлучення родин і загальний рівень стресу створюють передумови для збільшення випадків насильства в сім'ях. Домашнє насильство стало не лише соціальною, але й правовою проблемою, що потребує комплексної реакції держави, правозастосовних органів, громадських інституцій і суспільства загалом. Отже, актуальність дослідження обумовлена необхідністю глибокого аналізу стану протидії домашньому насильству в Україні, виявлення прогалин у правозастосовуванні та розроблення пропозицій щодо підвищення ефективності державної політики у цій сфері.

Мета статті полягає у комплексному дослідженні сучасного стану домашнього насильства в Україні, аналізі труднощів правозастосовування та розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи запобігання і протидії цьому явищу.

Стан опрацювання проблематики. Тема домашнього насильства стала ключовою для праць багатьох науковців. Зокрема, Бабій А.Ю. та Ткачук А.М. у своїй праці «Домашнє насильство: основні прояви та правові методи боротьби» дослідили форми прояву домашнього насильства та правові інструменти протидії. Паламарчук О.О. у своєму дослідженні «Проблеми кваліфікації домашнього насильства» проаналізував труднощі доведення систематичності діяння, відмежував домашнє насильство від суміжних складів протиправних діянь. Ольховик М.В., Дядюша А.Р. у своїй праці «Фактори існування домашнього насильства в Україні» дослідили соціально-економічні та культурні чинники поширеності насильства та запропонували комплекс превентивних заходів. Крім того, свої праці темі домашнього насильства присвятили Іщенко-Ладна Т.В., Мельничук О.В., Паламарчук О.О., Толкач А.М. та інші науковці. Разом з тим, у науковій площині недостатньо напрацьовано, які досліджували б взаємозв'язок між латентністю насильства та недовірою до системи правосуддя, недостатньо обґрунтовано необхідність переходу від декларативного до реального забезпечення прав потерпілих від домашнього насильства.

Виклад основного матеріалу. Домашнє насильство та забезпечення ефективної юридичної відповідальності осіб, які його вчиняють, посідають важливе місце у соціально-правових проблемах сучасної України та набувають особливої актуальності в умовах воєнного стану. У сучасному суспільстві домашнє насильство розглядається як один із видів кримінальних правопорушень. Однак, як стверджують А.Ю. Бабій та Ткачук А.М., здавна в українських реаліях воно до сих пір часто сприймається як приватна або родинна справа, про яку не прийнято говорити публічно. Багато жертв замовчують факти насильства через сором, страх осуду або недовіру до правоохоронної системи [1, с. 16].

Так, в українському суспільстві традиційно існувала толерантність до насильства у побуті. У народних прислів'ях та піснях закріплювалися норми, які фактично легітимізували фізичне покарання жінок і дітей ("Б'є – значить любить", "Жінка не бита – що коса не клепана"). Такі уявлення були глибоко вкорінені у свідомості поколінь і лише у XX столітті почали піддаватися осмисленню як соціальна проблема. Радянський період підкріпив ідеологічні настанови про «здоровість радянської сім'ї», тобто поняття що будь-які прояви насильства в сімейному середовищі не підлягали публічному обговоренню. Унаслідок цього сформувалася ментальна установка на сприйняття насильства як «внутрішньої родинної справи», що не підлягає зовнішньому втручання. А. В. Баран дослідив, що лише з 1970-х років у світовому дискурсі насильство в сім'ї було визнано суспільно небезпечним явищем, а рух за права жінок став рушійною силою у формуванні політики його подолання [2, с. 140].

Аналізуючи чинне законодавство, відповідно до статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», домашнє насильство визначається як дії або бездіяльність фізичного, сексуального, психологічного чи економічного характеру, що вчиняються у сім'ї, у межах спільного проживання або між родичами, колишнім чи теперішнім подружжям, а також між іншими особами, які спільно проживали однією сім'єю без офіційних родинних чи шлюбних відносин. Домашнім насильством визнаються також погрози вчинення таких дій, незалежно від того, чи проживають сторони разом [3].

Також варто розглянути визначення, яке міститься у ст. 126-1 Кримінального кодексу України: домашнє насильство – «умисне, систематичне (більше трьох разів) здійснення фізичного, економічного, морального насильства вчинене членом сім'ї щодо особи з якою винний перебуває або раніше перебував у сімейних або близьких стосунках що призвело до втрати працездатності, емоційної залежності, фізичних, психологічних страждань, втрати працездатності, погіршення якості життя» [4]. Разом з тим, Д.О. Шамринський відзначає, що термін «правопорушення, пов'язані з домашнім насильством», має ширше значення, ніж власне «домашнє насильство» у розумінні статті 126-1 Кримінального кодексу України. Закон «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (п. 3 ч. 1 ст. 1) визначає домашнє насильство як діяння (дії чи бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного характеру, вчинені між членами сім'ї або близькими особами [5, с. 81].

Кодекс України про адміністративні правопорушення у статті 173-2 також містить положення щодо адміністративної відповідальності за вчинення актів домашнього насильства, насильства за ознакою статі або невиконання термінових заборонних приписів [6].

Згідно з даними Amnesty International та Міністерства соціальної політики України за 2023 рік, після початку повномасштабної агресії кількість випадків домашнього насильства істотно зросла. До цього призвели, зокрема, складний психологічний стан військовослужбовців, які повертаються із зони бойових дій, вимушене переселення значної кількості осіб, а також зниження рівня життя через втрату основних джерел доходу [7]. Звіти Організації Об'єднаних Націй (2023) також свідчать, що кількість звернень до гарячих ліній допомоги жертвам насильства суттєво збільшилася. Додатково фіксуються численні випадки сексуального насильства, у тому числі з боку військових [8].

До головних причин поширення домашнього насильства під час повномасштабного вторгнення В.О. Мельничук відносить: 1) психологічні наслідки бойових дій, серед яких посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), що стає чинником агресивної або неконтрольованої поведінки як у ветеранів, так і серед цивільного населення; 2) економічні труднощі, спричинені втратою роботи, житла, стабільного доходу, що підвищує рівень конфліктності в сім'ях; 3) соціальна ізоляція, викликана вимушеним перебуванням у небезпечних умовах або укриттях, що посилює стресові стани; 4) зловживання алкоголем і наркотичними речовинами, які часто використовуються як спосіб психологічного «самозаспокоєння»; 5) обмежений доступ до правової, соціальної та психологічної допомоги, особливо у прифронтових регіонах [9, с. 106].

Згідно з аналітичними даними МВС України та звітами Офісу Генерального прокурора України, збройний конфлікт зумовив зростання кількості правопорушень, пов'язаних із насильством у сім'ях. Цей процес пояснюється поглибленням економічної нестабільності, зростанням рівня стресу, поширенням бойових травм серед військових і підвищеною соціальною напругою. За статичними даними лише у 2023 році зареєстровано понад 291 тисячу заяв і повідомлень, що майже вдвічі перевищує показник 2022 року. Водночас на 36 % зросла кількість адміністративних проваджень, відкритих за фактами насильства [7]. Варто враховувати, що ці показники зафіксовано на фоні зменшення загальної чисельності населення, зокрема через тимчасову окупацію окремих територій

Зважаючи на наявний аспект проблем, з метою посилення відповідальності за вчинення домашнього насильства та приведення національного законодавства у відповідність до положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству (Стамбульської конвенції), Верховна Рада України 22 травня 2024 року ухвалила Закон України «Про

внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами», який набрав чинності 19 грудня 2024 року [10; 11; 12]. Серед ключових змін варто виокремити такі:

підвищення розміру штрафів за вчинення домашнього насильства (ст. 173-2 КУпАП), що має превентивну функцію та спрямоване на посилення відповідальності порушників.

запровадження окремої відповідальності за насильство щодо малолітніх та неповнолітніх осіб (ч. 2 ст. 173-2 КУпАП), що раніше законодавством не передбачалося.

виключення можливості звільнення від відповідальності за малозначністю, що має на меті запобігти уникненню покарання кривдниками.

Водночас законодавець змінив конструкцію складу адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 173-2 КУпАП: тепер обов'язковою умовою притягнення до відповідальності є доведення факту завдання шкоди фізичному або психічному здоров'ю потерпілого. Таким чином, сам факт вчинення дій фізичного, психологічного чи економічного характеру підлягає кваліфікації лише за наявності доведених наслідків для здоров'я постраждалого. На нашу думку, це ускладнює доказування в тих випадках, коли шкода має нематеріальний характер або не підтверджена належними медичними документами.

Таким чином, правову основу для протидії цьому явищу становлять міжнародні та національні документи, серед яких:

Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству (Стамбульська конвенція, 2011 р.);

Резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 25 вересня 2015 р. № 70/1, якою ухвалено Глобальні цілі сталого розвитку до 2030 року;

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 01.01.2020 р. № 2229-VIII;

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» від 07.01.2018 р. № 2866-IV;

Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 20.05.2014 р. № 5207-VI.

На нашу думку, варто зацентувати увагу на практичній реалізації притягненні кривдників до відповідальності за вчинення домашнього насильства. Погоджуємось із Б.М. Головкіним, що негативним чинником залишається позиція окремих представників правоохоронної системи, які намагаються вирішити конфлікт шляхом примирення, а не через правове переслідування кривдника. Такий підхід лише посилює відчуття безкарності у винного та страх і безпорадність у жертви [13, с. 161–172].

Цікавим для аналізу нам видається притягнення винних до кримінальної відповідальності, оскільки, як ми зазначили вище, специфіка кваліфікації діянь як домашнє насильство вимагає особливої уваги як правоохоронних органів, так і професійного підходу органів правосуддя. В цьому контексті О.І. Зінсу зауважує, що для повного, всебічного та неупередженого з'ясування обставин у кримінальному провадженні щодо домашнього насильства виникає необхідність залучення фахівців, які володіють спеціальними знаннями у сфері психології. У таких випадках суд за клопотанням сторін може призначити проведення судової експертизи [14, с. 187]. При цьому, окремим видом є судово-психологічна експертиза, об'єктом якої виступають психічно здорові особи – підозрювані, обвинувачені, потерпілі, свідки чи інші учасники процесу різного віку, де основним завданням такої експертизи є виявлення індивідуально-психологічних характеристик особи, її рис характеру, особистісних якостей, мотиваційних чинників поведінки, емоційних станів та реакцій, а також визначення рівня розвитку психічних процесів і особливостей їхнього перебігу. У кримінальних провадженнях щодо домашнього насильства судово-психологічна експертиза може призначатися як окрема, або ж у складі комплексної психолого-психіатричної експертизи, якщо виникають сумніви щодо осудності чи обмеженої осудності обвинуваченого.

Показовим є приклад кримінального провадження № 1-кп/603/26/2021 (справа № 603/735/20), у якому суд задовольнив клопотання сторони захисту про призначення психолого-медико-психіатричної експертизи потерпілої. Експертам було поставлено питання щодо наявності у потерпілої психологічних і фізичних страждань, спричинених діями обвинуваченого, та їхнього впливу на стан її здоров'я і якість життя [15].

Інший приклад – справа № 752/25254/19 (кримінальне провадження № 1-кп/752/727/21), у якій суд призначив комісійну психолого-психіатричну експертизу обвинуваченого. Перед експертами поставили питання щодо наявності у нього психічних розладів на момент скоєння злочину, здатності усвідомлювати свої дії, а також необхідності застосування до нього примусових заходів медичного характеру [16].

Таким чином, ми дійшли до висновку, що комплексна судова психолого-психіатрична експертиза є важливою процесуальною формою використання спеціальних психологічних знань у кримінальному провадженні загалом та у справах про домашнє насильство зокрема. Її результати сприяють встановленню істини у справі, належній кваліфікації діяння та прийняттю справедливого судового рішення.

Акцентуючи увагу на особливостях адміністративного провадження, то аналіз судової практики свідчить, що нова редакція статті 173-2 КУпАП створює низку практичних проблем. Зокрема, у рішенні Конотопського міськрайонного суду Сумської області від 24 січня 2025 року провадження у справі було закрито у зв'язку з відсутністю доказів заподіяння шкоди, попри встановлений факт психологічного насильства. Суд зазначив, що до протоколу про адміністративне правопорушення не додано документів, які б підтверджували отримання потерпілою психічної шкоди (довідки психолога, висновки фахівця тощо) [17, с.73].

Подібна ситуація спостерігається і в інших судових рішеннях, де необґрунтовано застосовується стаття 22 КУпАП щодо звільнення правопорушників від відповідальності за малозначністю, попри те що зазначена норма не підлягає застосуванню у справах про домашнє насильство. Так, у рішенні Зарічного районного суду м. Суми від 24 січня 2025 року суд визнав факт фізичного насильства (штовхання, стусани) малозначним і обмежився усним зауваженням, мотивуючи це відсутністю значних суспільно небезпечних наслідків [18].

Крім того, показовим став 2019 рік, коли Європейський суд з прав людини вперше розглянув справу щодо домашнього насильства в Україні – «Левчук проти України» (заява № 17496/19). Позивачка, посилаючись на статтю 8 Європейської конвенції з прав людини, оскаржувала рішення національних судів, які відмовили у виданні наказу про виселення її колишнього чоловіка. Українські суди проявили надмірний формалізм, що, за висновком ЄСПЛ, сприяло почуттю безкарності кривдника та створило небезпеку для заявниці і її дітей. Європейський суд визнав, що держава порушила право на повагу до приватного та сімейного життя через неналежне реагування на випадки домашнього насильства [19]. На нашу думку, ця справа стала прецедентом і водночас свідченням того, що належна судова практика у сфері захисту жертв насильства почала формуватися в Україні лише останніми роками.

Безумовно, такі рішення суперечать принципу невідворотності відповідальності, створюють ризики повторних випадків насильства, знижують довіру громадян до правової системи та перешкоджають ефективному захисту потерпілих. Особливо в умовах повномасштабного вторгнення, коли суспільство перебуває у стані підвищеної соціальної напруги, а кількість випадків домашнього та насильства зростає, держава повинна демонструвати нульову толерантність до будь-яких проявів агресії.

Таким чином, ми переконані, що для ефективної протидії домашньому насильству в умовах війни необхідно реалізовувати комплекс заходів, спрямованих на:

- посилення законодавчих механізмів – ухвалення нормативних актів, які забезпечують невідворотність покарання за насильство та ефективний захист потерпілих;
- розвиток системи психологічної підтримки – створення безкоштовних програм консультування для жертв і кривдників, впровадження реабілітаційних проєктів;
- проведення освітніх кампаній – інформування населення про форми насильства, шляхи його запобігання та механізми звернення по допомогу;
- розширення мережі кризових центрів – забезпечення тимчасового житла та підтримки постраждалих;
- міжнародну співпрацю – залучення ресурсів і досвіду міжнародних організацій для розроблення стратегій допомоги;
- підвищення кваліфікації правоохоронних органів – навчання поліцейських і соціальних працівників реагуванню на випадки домашнього насильства.

Висновки. Таким чином, домашнє насильство є складним і багатогранним соціально-правовим явищем, що становить серйозну загрозу правам людини, стабільності суспільства та демократичному розвитку держави. Попри певні кроки, здійснені Україною у сфері нормативно-правового регулювання, проблема залишається надзвичайно гострою. Прийняття Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (2017 р.) та ратифікація Стамбульської конвенції (2022 р.) стали визначними подіями у формуванні національної системи протидії насильству, однак їх імплементація на практиці виявила низку системних недоліків.

Насамперед, ключовою проблемою залишається високий рівень латентності домашнього насильства, що зумовлений психологічним тиском на жертв, страхом перед кривдником, економічною залежністю, а також недовірою до правоохоронних органів. Другою суттєвою проблемою є недосконалість правозастосування. Попри наявність законодавчих механізмів, на практиці спостерігається формальний підхід до реагування на факти насильства, складність доведення систе-

матичності дій кривдника, відсутність ефективної координації між поліцією, органами соціального захисту, медичними установами та судами.

Такий стан речей вимагає переорієнтації державної політики на кризове реагування, розширення системи психологічної допомоги, реабілітації та соціальної підтримки жертв. Адже для України важливим є не лише адаптація таких практик, а й формування цілісної культури нульової толерантності до насильства, що має починатися з родини, школи та медіа.

Таким чином, боротьба з домашнім насильством повинна спиратися на принцип комплексності, партнерства та відповідальності. Вона має охоплювати як державні структури, так і громадські організації, освітні інституції та засоби масової інформації. Лише системна взаємодія цих суб'єктів дозволить сформувати ефективний механізм попередження насильства, своєчасного реагування на нього та реабілітації постраждалих.

Перспективні напрямки дослідження можуть стосуватись аналізу міжнародного досвіду у сфері боротьби із випадками домашнього насильства та пошуку механізмів впровадження такого досвіду у національну систему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бабій А.Ю., Ткачук А.М. Домашнє насильство: основні прояви та правові методи боротьби. *Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених*: IX Всеукр. науково-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих уч., м. Одеса, 15 груд. 2023 р. Львів – Торунь, 2023. С. 16–18. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-357-9-2>.
2. Баран А.В. Домашнє насильство: історичні аспекти. *Європейські перспективи*. 2021. № 4. С. 138–141. URL: <https://doi.org/10.32782/ep.2021.4.21>.
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII: станом на 19 груд. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.
4. Кримінальний кодекс України: Кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III: станом на 17 лип. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
5. Шамринський Д.О. Поняття «злочин, пов'язаний з домашнім насильством»: тлумачення та застосування у судовій практиці. *Історико-правовий часопис*. 2024. Т. 22, № 1. С. 80–87. URL: <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2024-1/11>.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1–212-24): Кодекс України від 07.12.1984 № 8073-X: станом на 1 верес. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
7. Домашнє насильство: статистика та заходи протидії *Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України*. URL: <https://www.msp.gov.ua>.
8. Горват К. Гендерно зумовлене та домашнє насильство під час повномасштабної війни: основні виклики та потужні інструменти протидії – Ла Страда – Україна. *Ла Страда – Україна*. URL: <https://la-strada.org.ua/articles/genderno-zumovlene-ta-domashnye-nasylstvo-pid-chas-povnomasshtabnoyi-vijny.html>.
9. Мельничук В.О. Проблемні питання насильства в сім'ї та насильства за ознаками статі в Україні в умовах воєнного стану. *Проблемні питання насильства в сім'ї та насильства за ознаками статі в Україні в умовах воєнного стану*: всеукр. науково-практ. конф., 18 лют. 2025 р. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-487-3-28>.
10. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 22.05.2024 № 3733-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3733-20#Text>.
11. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція): Конвенція Ради Європи від 11.05.2011 № 994_001-11. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text.
12. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 22.05.2024 № 3733-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3733-20#Text>.
13. Головкін Б.М. Як стають жертвами злочинів. *Проблеми законності*. 2017. № 136. С. 161–172. URL: <https://doi.org/10.21564/2414-990x.136.93878>.
14. Зінсу О.І. Судово-психологічна експертиза у кримінальному провадженні щодо злочину домашнє насильство (ст. 126-1 КК України). *International scientific conference «Innovative views in European fundamental scientific-practical legal studies»*: conference proceedings, м. Riga, 28–29 груд. 2021 р. 2021. С. 187–189. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-179-4-48>.

15. Ухвала суду першої інстанції. Справа № 603/735/20. Провадження № 1-кп/603/26/2021. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>.
16. Ухвала суду першої інстанції. Справа № 752/25254/19. Провадження № 1-кп/752/727/21. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>.
17. Іщенко-Ладна Т.В. Домашнє насильство в Україні: законодавчі зміни та проблеми правозастосування. *Проблемні питання насильства в сім'ї та насильства за ознаками статі в Україні в умовах воєнного стану*: матеріали Всеукр. науково-практ. конф., м. Рівне, 18 лют. 2025 р. Львів–Торунь, 2025. С. 72–75.
18. Постанова Зарічянського районного суду м. Суми від 24 січня 2025 року. Справа № 591/284/25. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124652497>.
19. Справа «Левчук проти України» (Заява № 17496/19): Рішення Європ. суду з прав людини від 03.09.2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_f92#Text.